

Naturvårdslag 20.12.1996/1096

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

- 1) bevara naturens mångfald,
- 2) vårda naturens skönhet och landskapets värde,
- 3) stöda hållbart nyttjande av naturtillgångarna och av naturmiljön,
- 4) öka kännedomen om och intresset för naturen, samt
- 5) främja naturforskningen.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skyddet och vården av naturen och landskapet.

Lagen tillämpas dock inte på skötseln och användningen av skogen till den del som det föreskrivs om detta i skogslagen (1093/1996), med undantag för 4, 5 a, 9, 39, 42, 47–49, 55, 56 och 57 a § samt 3–5 och 10 kap. (29.5.2009/384)

Vid naturskyddsplanering och landskapsvård enligt denna lag skall ekonomiska, sociala och kulturella synpunkter samt regionala och lokala särdrag beaktas.

3 § (29.5.2009/384)

Europeiska gemenskapens direktiv

Genom denna lag genomförs rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, nedan *habitatdirektivet*, rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar, nedan *fågeldirektivet*, till andra delar än vad som gäller de djurarter som avses i 5 § i jaktlagen (615/1993), samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador, nedan *miljöansvarsdirektivet*, till den del det inte föreskrivs om dess genomförande i någon annan lag.

4 §

Internationella fördrag

Utöver denna lag gäller vad som bestäms i de internationella fördrag som är bindande för Finland och gäller skydd av naturen eller av vilda arter.

Genom statsrådsbeslut kan närmare bestämmelser utfärdas om hur de förpliktelser som gäller lagens tillämpningsområde och ingår i dessa fördrag skall uppfyllas.

5 §

Gynnsam skyddsnivå

För de syften som nämns i 1 § skall naturvärden utformas så att en skyddsnivå som är gynnsam för landets naturtyper och vilda arter kan uppnås och bibehållas.

Skyddsnivån för en naturtyp är gynnsam då dess naturliga utbredningsområde och totala areal räcker till för att på sikt trygga att naturtypen och ekosystemets struktur och funktion bibehålls samt då skyddsnivån för de arter som är karakteristiska för naturtypen är gynnsam.

Skyddsnivån för en art är gynnsam då arten på sikt kan bibehålla sin livskraft i sin naturliga omgivning.

5 a § (29.5.2009/384)

Naturskador

Med *naturskador* avses skador som har en betydande och mätbar direkt eller indirekt effekt när det gäller att uppnå eller bibehålla en gynnsam skyddsnivå för

- 1) de naturvärden i områden enligt 10 kap. i nätverket Natura 2000 för vilkas skydd områdena har införlivats i nätverket,
- 2) de arter som avses i artikel 4.2 i fågeldirektivet och räknas upp i dess bilaga I och på de arter som räknas upp i bilaga II till habitatdirektivet,
- 3) de förekomstplatser för arter enligt 2 punkten som det enligt 47 § i denna lag är förbjudet att förstöra eller försämra,
- 4) de arter som räknas upp i bilaga IV till habitatdirektivet eller för föröknings- och rastplatser för individer av de djurarter som avses i bilaga IV (a) till habitatdirektivet.

Som naturskada betraktas dock inte en sådan negativ effekt som det med stöd av 48 § 2 mom., 49 § 3 mom. eller 66 § kan beviljats ett undantag för.

Den negativa effektens betydelse ska bedömas i förhållande till naturtypernas eller arternas skyddsnivå vid tidpunkten för skadan samt deras funktioner och naturliga förmåga till återbildning. Närmare bestämmelser om de faktorer som bestämmer den negativa effektens betydelse utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Förvaltningen av naturvärden

Den högsta ledningen och övervakningen av naturvården och landskapsvården ankommer på miljöministeriet.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har i uppgift att främja och övervaka naturvården och landskapsvården inom sina områden. (22.12.2009/1587)

Kommunerna skall främja naturvården och landskapsvården inom sina områden.

2 kap

Naturskyddsplanering

7 §

Naturskyddsprogram

För att trygga naturvärden av riksintresse kan naturskyddsprogram utarbetas, genom vilka områden reserveras för naturskyddsändamål.

Av ett naturskyddsprogram skall framgå vilket slags åtgärder som anses äventyra programmets syften.

8 §

Utarbetande och godkännande av naturskyddsprogram

Naturskyddsprogrammen utarbetas av miljöministeriet.

När naturskyddsprogram utarbetas skall de vars rätt eller fördel saken berör beredas möjlighet att bli hörda. När arbetet på ett naturskyddsprogram inleds skall miljöministeriet informera om detta så att det skapas förutsättningar för en offentlig debatt.

Naturskyddsprogram godkänns av statsrådets allmänna sammanträde.

9 §

Naturskyddsprogrammets rättsverkningar

I ett område som ingår i ett av statsrådet godkänt naturskyddsprogram är det förbjudet att vidta åtgärder som äventyrar skyddets syften (*åtgärdsbegränsning*). En åtgärdsbegränsning gäller trots eventuella besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna kan bevilja tillstånd till avvikelser från den begränsning som avses i 1 mom., om skyddets syften inte nämnvärt äventyras. (22.12.2009/1587)

När de statliga myndigheterna och inrättningarna planerar sina åtgärder och fattar beslut om att de skall vidtas, skall de se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av naturskyddsprogrammen.

3 kap

Naturskyddsområden och naturminnesmärken

Naturskydd i områden som tillhör staten och i Finlands ekonomiska zon (26.11.2004/1069)

10 §

Naturskyddsområden och förutsättningar för inrättandet av dem

Naturskyddsområden är

- 1) nationalparkerna,
- 2) naturreservaten och
- 3) de övriga naturskyddsområdena.

En allmän förutsättning för att ett naturskyddsområde skall kunna inrättas är att

- 1) det i området lever eller finns en art eller biotop som är hotad eller som är eller håller på att bli sällsynt, eller ett motsvarande ekosystem,
- 2) det i området finns föröknings- och rastplatser för individer av arter som avses i bilaga 4 a till habitatdirektivet,
- 3) det i området finns en egenartad eller sällsynt naturformation,
- 4) området är speciellt naturskönt,
- 5) det i området finns en kulturbiotop som håller på att bli sällsynt,
- 6) detta är nödvändigt för att en gynnsam skyddsnivå för en naturtyp eller en art skall kunna bibehållas eller uppnås, eller
- 7) området i övrigt är så representativt, typiskt eller värdefullt att det är skäl att skydda det för att bevara naturens mångfald eller skönhet.

(24.6.2004/553)

11 §

Nationalparker

Om inrättandet av och syftet med en nationalpark stadgas genom lag. Nationalparker kan inrättas enbart i områden som tillhör staten.

En nationalpark skall omfatta minst 1 000 hektar. Området skall ha betydelse som allmän natursevärdhet eller i övrigt för att öka naturkännedomen eller intresset för naturen.

12 §

Naturreservat

Om inrättandet av och syftet med ett naturreservat stadgas genom lag, om området är minst 1 000 hektar, i annat fall genom förordning. Ett naturreservat kan enbart inrättas i områden som tillhör staten.

Naturreservaten skall ha betydelse för att den naturliga utvecklingen skall säkras eller för vetenskaplig forskning eller undervisning.

13 §

Fridlysningsstadganden

I nationalparker och naturreservat är verksamhet som förändrar naturen förbjuden. I dessa områden är det förbjudet att

- 1) uppföra byggnader eller konstruktioner och att anlägga vägar,
- 2) ta marksubstanser eller gruvmineral och att skada markgrunden eller berggrunden,
- 3) dika,
- 4) ta eller skada svampar, träd, buskar eller andra växter eller delar av dem,
- 5) fånga, döda eller ofreda vilda ryggradsdjur och att förstöra deras bon samt att fånga eller samla ryggradslösa djur, och
- 6) vidta andra åtgärder som inverkar ogynnsamt på naturförhållandena i området, på landskapet eller på arternas fortbestånd.

Om möjligheten att förbjuda eller begränsa rätten att färdas, slå läger, stiga i land samt att hålla fordon inom naturskyddsområden stadgas i 18 §.

14 §

Undantag från fridlysningsstadgandena

I nationalparker och naturreservat är utan hinder av 13 § sådana åtgärder tillåtna som en ändamålsenlig skötsel och användning av naturskyddsområdet förutsätter och som inte äventyrar de syften för vilka området inrättades. I dessa områden är det tillåtet att

- 1) bygga, restaurera och sätta i stånd byggnader och konstruktioner och att anlägga och underhålla stigar som behövs för vård och övervakning av området, för forskning, för guidning av allmänheten och utfärder och besök i området,
- 2) sköta och sätta i stånd naturmiljön och kulturbiotoperna och återställa den naturliga utvecklingen,
- 3) anlägga sådana vägar som behövs för guidning i området,
- 4) plocka bär och nyttosvamp,
- 5) meta och pilka,

- 6) bedriva renskötsel enligt lagen om renskötsel (848/90),
- 7) använda och underhålla vägar samt el- och telefonlinjer och därtill hörande anläggningar i området,
- 8) sätta i stånd säkerhetsanordningar för sjöfarten och farleder samt utföra sådana små röjningsarbeten som behövs för säkerhetsanordningarna, samt
- 9) utföra kartläggnings- och lantmäteriarbeten.

I naturskyddsområden är det dessutom, när situationen kräver det, tillåtet att vidta nödvändiga åtgärder vid räddningstjänst, brandbekämpning, gränsövervakning, för att motverka djursjukdomar och för djurskydd.

Med avvikelse från 1 mom. 6 punkten kan den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av området begränsa renbetesgången i ett naturreservat av skäl som har att göra med naturforskning eller av andra särskilda skäl. Staten står för de kostnader som uppstår av stängsel och annat som behövs för att begränsa renarnas rörelse.

15 § (21.1.2011/58)

Tillståndskrävande undantag från fridlysningsbestämmelserna

Om syftet med att området inrättades inte äventyras, och med tillstånd av den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av området är det i nationalparker och naturreservat tillåtet att

- 1) för forskning eller andra vetenskapliga ändamål eller för undervisning fånga eller döda djur, samla svampar och växter och delar av dem och att ta djurbon samt mineralprov,
- 2) decimera antalet individer av en växt- eller djurart av främmande ursprung och även individer av andra växt- och djurarter om de har förökats sig alltför mycket eller annars blivit skadliga,
- 3) avlägsna individer av viltarter som får jagas med stöd av jaktlicens, om individen i fråga utanför skyddsområdet orsakar ett uppenbart hot mot människors säkerhet eller hot om betydande ekonomisk skada på egendom,
- 4) ta hand om vilt som fallit inom området,
- 5) förutom mete och pilkfiske även bedriva annat fiske,
- 6) uppföra byggnader och konstruktioner som behövs för renskötseln,
- 7) göra geologiska undersökningar och bedriva malmletning,
- 8) landa med luftfarkost, samt
- 9) restaurera och sätta i stånd även andra än i 14 § 1 mom. 1 punkten avsedda byggnader och konstruktioner.

I nationalparker får det dessutom under i 1 mom. föreskrivna förutsättningar drivas älg i samband med jakt.

16 § (21.1.2011/58)

Tryggande av vissa rättigheter

I nationalparker och naturreservat som ligger inom samernas hembygdsområde enligt 4 § i sametingslagen (974/1995) ska förutsättningarna för samerna att bevara och utveckla sin kultur tryggas. När en nationalpark eller ett naturreservat inrättas ska det uttryckliga syftet med skyddet av området och, i fråga om nationalparker, också besökarnas intressen beaktas på behörigt sätt.

I fråga om jakträtten på respektive nationalparksområde för invånarna i de kommuner som avses i 8 § i jaktlagen föreskrivs särskilt genom lag.

17 § (21.1.2011/58)

Övriga naturskyddsområden

Bestämmelser om inrättande av övriga naturskyddsområden på statsägda områden och om syftet med dessa områden utfärdas genom förordning av statsrådet eller, om det område som inrättas som övrigt naturskyddsområde omfattar högst 100 hektar, genom ordning av miljöministeriet (*förordning om inrättande*).

I fråga om inrättande av övriga naturskyddsområden i Finlands ekonomiska zon föreskrivs genom förordning av statsrådet. I dessa fall ska de begränsningar i kuststatens behörighet beaktas som följer av del V och XII i Förenta Nationernas havsrättskonvention (FördrS 49–50/1996). Bestämmelserna i 19–22 § tillämpas inte på övriga naturskyddsområden som inrättas i Finlands ekonomiska zon.

17 a § (21.1.2011/58)

Fridlysningsbestämmelser som gäller övriga naturskyddsområden

På övriga naturskyddsområden tillämpas vad som i 13–15 § och i 16 § 1 mom. bestäms om nationalparker och naturreservat, om inte något annat bestäms nedan i denna paragraf.

Inom övriga naturskyddsområden som är belägna i en kommun som nämns i 8 § i jaktlagen är jakt tillåten. Genom förordning av statsrådet kan det emellertid föreskrivas att jakt ska begränsas inom övriga naturskyddsområden i dessa kommuner, om jakten äventyrar det syfte som naturskyddsområdet inrättades för eller inverkar skadligt på annan användning av området. Begränsningarna kan vara regionala, bundna till en viss tidsperiod eller gälla specifika viltarter. Genom förordning av statsrådet kan det också föreskrivas att endast invånare i sådana kommuner som nämns i 8 § i jaktlagen ska ha jakträtt, om detta behövs för att bevara eller sköta viltbestånden.

Vad som föreskrivs i 13 § 1 mom. 5 punkten gäller för dödande, fångande och ofredande av djur på övriga naturskyddsområden som ligger på något annat område än dem som avses i 8 § i jaktlagen. Genom förordning av statsrådet kan det dock föreskrivas att jakt är tillåten inom övriga naturskyddsområden, förutsatt att jakten inte äventyrar det syfte som

naturskyddsområdet inrättades för eller inverkar skadligt på annan användning av området. Bestämmelserna kan ha regionala eller till en viss tidsperiod bundna begränsningar eller gälla specifika viltarter.

I fråga om fiske inom övriga naturskyddsområden som är belägna på allmänt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon tillämpas vad som bestäms i 6 § 1 mom. i lagen om fiske (286/1982). Genom förordning av statsrådet kan det emellertid föreskrivas att fiske ska begränsas inom övriga naturskyddsområden som är belägna på allmänt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon, om fisket äventyrar det syfte som området inrättades för eller inverkar skadligt på annan användning av området. Begränsningarna kan vara regionala eller bundna till en viss tidsperiod.

Genom en förordning om inrättande kan det föreskrivas att försvarsmakten har rätt till övnings- och utbildningsverksamhet på sådana övriga naturskyddsområden som försvarsmakten har nyttjanderätt till och också i övrigt när det gäller vattenområde som hör till övriga naturskyddsområden, om detta inte äventyrar det syfte som området inrättades för. Dessutom kan det genom en förordning om inrättande föreskrivas om placering och underhåll av säkerhetsanordningar för flygverksamhet och sjöfart och om andra motsvarande myndighetsåtgärder inom övriga naturskyddsområden, samt föreskrivas att det är tillåtet att bygga vägar, dra ledningar och lägga kablar, gräva diken och muddra farleder och att vidta andra motsvarande åtgärder inom övriga naturskyddsområden, förutsatt att dessa åtgärder inte äventyrar det syfte som området inrättades för.

18 §

Begränsningar i rätten att färdas i naturskyddsområden

I naturreservat är det endast med tillstånd av den myndighet eller inrättning i vars besittning området är tillåtet att färdas på andra ställen än på särskilt anvisade vägar, stigar och områden.

En bestämmelse som förbjuder eller begränsar rätten att färdas, slå läger, stiga i land eller att hålla båt, fartyg eller annat fordon kan skrivas in i beslutet om att inrätta en nationalpark eller ett annat naturskyddsområde eller i ordningsstadgan för parken eller området. En förutsättning för att vistelse och landstigning i ett område skall kunna förbjudas eller begränsas är att detta krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet i området.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller inte rätten att färdas i uppgifter som behövs inom renskötseln. (21.1.2011/58)

19 §

Skötsel- och nyttjandeplan

En skötsel- och nyttjandeplan som definierar de åtgärder som behövs för att parken skall uppfylla sitt syfte skall göras upp för skötseln och användningen av nationalparkerna. En skötsel- och nyttjandeplan kan göras upp även för naturreservat och för övriga naturskyddsområden. (30.5.1997/492)

Skötsel- och nyttjandeplanen utarbetas av den myndighet eller inrättning i vars besittning naturskyddsområdet är. Skötsel- och nyttjandeplanerna för nationalparker fastställs av miljöministeriet. (21.1.2011/58)

20 §

Ordningsstadga

En ordningsstadga med sådana nödvändiga begränsningar i användningen av området som baserar sig på 18 § 2 mom. skall med tanke på dem som använder området utarbetas för varje nationalpark. Ordningsstadgor kan vid behov utarbetas även för naturreservat och övriga naturskyddsområden.

Ordningsstadgan utfärdas av den myndighet eller inrättning i vars besittning området är.

21 §

Bestämning och utmärkning av gränserna för naturskyddsområden

Av ett naturskyddsområde bildas en fastighet enligt lagen om fastighetsbildning (554/95). Lantmäteriverket meddelar närmare anvisningar om fastighetsbildning och bestämning av gränser.

Naturskyddsområdet skall klart och tydligt märkas ut i terrängen. När det gäller vattenområden kan gränserna märkas ut endast på kartan. Miljöministeriet utfärdar närmare bestämmelser om sätten att märka ut gränserna för naturskyddsområden.

22 §

Införlivning av områden i ett naturskyddsområde

Ett område som övergått i statens ägo och om vars användning för utvidgning av ett naturskyddsområde beslut har fattats i samband med förvärvet eller annat fång anses höra till naturskyddsområdet. På ansökan av Forststyrelsen kan det i naturskyddsområdet vid fastighetsförrättning eller genom ett beslut om sammanslagning av fastigheter införlivas också andra sådana områden som enligt 14 § i lagen om Forststyrelsen (1378/2004) hör till egendom som är avsedd för offentliga förvaltningsuppgifter. Ett område som hör till ett allmänt vattenområde kan dock inte införlivas i ett naturskyddsområde genom ansökan. (21.1.2011/58)

Ett område som är beläget i anslutning till en nationalpark och ägs av ett annat offentlighetsrättsligt samfund än staten kan med samfundets samtycke införlivas i nationalparken.

Vid fastighetsbildning som gäller ett område i fråga om vilket det har beslutats eller ansökts om införlivande i ett naturskyddsområde iaktas 21 § 1 mom. Om ett privat naturskyddsområde som övergått i statens ägo införlivas i ett naturskyddsområde, avförs anteckningen om fridlysning av det privata området ur fastighetsdatasystemet i samband med införlivningen. Samtidigt upphör tidigare fridlysningsbestämmelser i fråga om detta område att gälla. Införlivningen ska kungöras på kommunens anslagstavla på det sätt som bestäms i lagen om offentliga kungörelser (34/1925). (21.1.2011/58)

23 §

Naturminnesmärken

Ett träd, en dunge, ett flyttblock eller en motsvarande naturformation som på grund av sin skönhet, sällsynthet, betydelse i landskapet, sitt vetenskapliga värde eller av annan motsvarande anledning kräver särskilt skydd kan fridlysas som naturminnesmärke.

Om fridlysning av naturminnesmärken beslutar den myndighet eller inrättning i vars besittning det område är där naturminnesmärket finns. Myndigheten eller inrättningen skall se till att naturminnesmärket märks ut klart och tydligt.

Det är förbjudet att skada eller förstöra ett fridlyst naturminnesmärke.

Naturskydd i områden som tillhör enskilda

24 § (22.12.2009/1587)

Inrättandet av naturskyddsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan på markägarens ansökan eller med hans samtycke inrätta ett naturskyddsområde enligt 10 § 1 mom. 3 punkten i ett område som avses i 10 § 2 mom. När det prövas om området ska inrättas ska även andra synpunkter som gäller det allmänna bästa beaktas.

Beslutet om att inrätta ett naturskyddsområde enligt 1 mom. ska innehålla nödvändiga bestämmelser om skydd av områdets natur och vid behov om dess skötsel. En bestämmelse i beslutet kan även förbjuda eller begränsa rätten att färdas i naturskyddsområdet eller en del av det, om detta krävs för att bevara djurlivet eller växtlivet. Beslut om att inrätta ett naturskyddsområde får inte meddelas, om inte markägaren och närings-, trafik- och miljöcentralen har kommit överens om fridlysningsbestämmelserna och om ersättningar som gäller området.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan utan markägarens ansökan eller samtycke inrätta ett naturskyddsområde även i ett privatägt område, om detta ingår i ett naturskyddsprogram som statsrådet godkänt. Fridlysningsbestämmelserna får inte utan markägarens samtycke begränsa markanvändningen mer än vad som följer av det skyddsprogram i vilket området ingår. Markägaren och kommunen ska ges tillfälle att bli hörda innan beslutet meddelas.

I fråga om utmärkningen av naturskyddsområden gäller i tillämpliga delar 21 §. Inrättandet av ett naturskyddsområde ska antecknas även i fastighetsregistret.

25 §

Tidsbegränsad fridlysning av ett område

För att främja naturvården eller landskapsvården kan närings-, trafik- och miljöcentralen och markägaren ingå ett avtal om att ett område som avses i 10 § 2 mom. blir fridlyst för viss tid, antingen helt och hållet eller i fråga om vissa åtgärder. Sådana avtal kan ingås för högst 20 år i sänder. (22.12.2009/1587)

Ett avtal som avses i 1 mom. förblir i kraft, även om området går över till en ny ägare.

En anteckning om fridlysningsavtalet skall göras i fastighetsregistret.

26 §

Naturminnesmärken på privatägd mark

Kommunen beslutar på ansökan av områdets ägare eller med hans samtycke enligt 23 § om fridlysning av ett naturminnesmärke som finns på privatägd mark. Om utmärkning och fridlysning av naturminnesmärken gäller nämnda paragraf.

27 §

Hävning av fridlysningen av ett naturskyddsområde

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan på ansökan av områdets ägare eller den som har intresse i saken eller på förslag av miljöministeriet helt eller delvis häva skyddet av ett privatägt område eller lindra fridlysningsbestämmelserna, om områdets naturvärden har minskat väsentligt eller om fridlysningen av området står i vägen för ett projekt eller en plan av ytterst stort allmänt intresse. (22.12.2009/1587)

Miljöministeriets utlåtande skall inhämtas genom ansökan. Om ärendet har väckts av miljöministeriet, eller den som har intresse i saken, skall områdets ägare ges tillfälle att bli hörd.

Om miljöcentralen på ansökan av områdets ägare häver skyddet eller väsentligt lindrar fridlysningsbestämmelserna för området, kan som villkor för detta ställas att ägaren helt eller delvis återbetalar den ersättning han fått.

Hävningen av skyddet skall antecknas i fastighetsregistret.

28 § (22.12.2009/1587)

Hävning av fridlysningen av ett naturminnesmärke

Kommunen kan på ansökan av ägaren eller på förslag av närings-, trafik- och miljöcentralen häva fridlysningen av ett naturminnesmärke som avses i 26 §, om det inte längre finns grund för fridlysningen eller om den står i vägen för ett projekt eller en plan av betydande allmänt intresse.

Närings-, trafik- och miljöcentralens utlåtande ska inhämtas om ansökan. Om ärendet har väckts av närings-, trafik- och miljöcentralen, ska områdets ägare ges tillfälle att bli hörd.

4 kap

Skydd av naturtyper

29 §

Skyddade naturtyper

Områden som hör till följande naturtyper och befinner sig i naturtillstånd eller i ett därmed jämförbart tillstånd får inte ändras så att detta äventyrar naturtypens karakteristiska drag:

- 1) naturliga dungar som till betydande del består av ädla lövträd,
- 2) hassellundar,
- 3) klibbalskärr,
- 4) sandstränder i naturtillstånd,
- 5) ängar vid havsstranden,
- 6) trädlösa eller av naturen trädfattiga sanddyner,
- 7) enbevuxen ängsmark,
- 8) lövängar, samt
- 9) stora enstaka träd och trädgrupper som dominerar ett öppet landskap.

Genom förordning utfärdas närmare stadganden om de naturtyper som avses i 1 mom.

30 §

Ikraftträdelse av förbud

Det förbud som avses i 29 § 1 mom. träder i kraft när närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om gränserna för det område som hör till den skyddade naturtypen och delgivit områdets ägare och innehavare beslutet. Förbudet meddelas efter anslag och det ska kungöras på kommunens anslagstavla på det sätt som föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser. (22.12.2009/1587)

Beslut som avses i 1 mom. är i kraft trots eventuella besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Har naturvärdena i ett område som hör till en skyddad naturtyp gått förlorade, kan skyddet av området hävas. Om förfarandet gäller då 1 mom.

31 § (22.12.2009/1587)

Befogenhet att avvika från förbud

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan i enskilda fall bevilja undantag från förbudet i 29 § 1 mom., om detta inte allvarligt äventyrar syftet med att naturtypen i fråga skyddas eller om skyddet står i vägen för ett projekt eller en plan av ytterst stort allmänt intresse.

5 kap

Landskapsvård

32 §

Landskapsvårdsområden

Landskapsvårdsområden kan inrättas för att bevara och vårda landskapsbilden eller kulturlandskapets skönhet, dess historiska särdrag eller andra därmed sammanhängande särskilda värden.

33 § (22.12.2009/1587)

Inrättande av landskapsvårdsområden

Beslut om inrättandet av och syftet med landskapsvårdsområden av riksintresse fattas av miljöministeriet. Beträffande övriga landskapsvårdsområden fattas beslutet av närings-, trafik- och miljöcentralen på förslag av ett förbund på landskapsnivå.

34 §

Bestämmelser om landskapsvårdsområden

I beslutet att inrätta ett landskapsvårdsområde kan tas in de bestämmelser som behövs för att bevara väsentliga drag i landskapet. Bestämmelserna får dock inte medföra betydande olägenheter för fastighetsägaren.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan i enskilda fall bevilja undantag från bestämmelserna om landskapsvårdsområden. (22.12.2009/1587)

De bestämmelser om landskapsvårdsområden som hör till bygglagstiftningen tillämpas inte på områden för vilka det finns en gällande detaljplan eller generalplan med rättsverkningar. (5.2.1999/144)

35 §

Hävning av skyddet

Vad 33 § stadgar om inrättande av landskapsvårdsområden gäller i tillämpliga delar på motsvarande sätt då skyddet hävs eller beslutet om området ändras.

Skyddet av ett landskapsvårdsområde får hävas eller skyddsbestämmelserna lindras, om landskapets värde har minskat väsentligt eller om skyddet står i vägen för ett projekt eller en plan av stort allmänt intresse.

36 § (23.6.2005/506)

Förbudsskyltar

Inom ett mark- eller vattenområde får inte sättas upp en skylt med förbud mot att färdas eller stiga i land på området eller som annars begränsar allemansrätten och för vars uppsättande det inte finns någon lagstadgad grund.

6 kap

Artskydd

37 §

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på vilt levande växt- och djurarter som förekommer naturligt i Finland och i Finlands ekonomiska zon, med undantag av vilt och icke-fredade djur som avses i 5 § i jaktlagen samt fiskarter som har ekonomisk betydelse. Med avvikelse från detta bestäms i 44 och 49 § om tillämpningsområdet för dessa paragrafer. (26.11.2004/1069)

Vad detta kapitel stadgar om arter skall på motsvarande sätt tillämpas på underarter, raser, stammar och former.

Vad detta kapitel stadgar om växter och växtarter skall på motsvarande sätt tillämpas på svampar och svamparter.

38 §

Fridlysning av djurarter

De däggdjur och fåglar som faller inom tillämpningsområdet för detta kapitel är fridlysta.

Om existensen av en djurart som inte hör till däggdjuren eller fåglarna blir hotad, eller om fridlysning av någon annan anledning visar sig behövlig, kan en sådan art genom förordning fridlysas i hela landet eller i en del av landet.

Om fridlysning av djurarter som avses i 5 § jaktlagen stadgas i jaktlagen. Om import och frisläppning i naturen av främmande arter av däggdjur och fåglar stadgas i jaktlagen, lagen om djursjukdomar (55/80) och djurskyddslagen (247/96).

39 §

Fridlysningsstadganden

I fråga om individer som hör till de fridlysta djurarterna är det förbjudet att

- 1) avsiktligt döda eller fånga dem,
- 2) ta bon samt ägg och individer i andra utvecklingsstadier, att flytta dem eller att avsiktligt skada dem på något annat sätt, och
- 3) avsiktligt störa dem, i synnerhet under förökningstiden, på viktiga rastplatser under flyttningen eller på platser som annars är viktiga under deras livscykel.

Ett på behörigt sätt utmärkt boträd för en fridlyst fågel och ett boträd där en stor rovfågel häckar och där boet är i regelbunden användning och klart synligt är fridlyst.

Det är förbjudet att fånga ryggradslösa djur med fångstmetoder som i naturvårdshänseende är skadliga. Närmare bestämmelser om förbjudna fångstmetoder meddelas genom förordning av miljöministeriet. (24.6.2004/553)

40 §

Fridlysta djur som påträffas döda

Ett fridlyst djur som påträffas dött får inte tas om hand. Ett sådant djur kan dock sändas till en statlig forskningsanstalt för undersökning i syfte att fastställa dödsorsaken. (24.6.2004/553)

Om ett dött djur som avses i 1 mom. efter lämplig behandling har vetenskapligt värde eller värde med tanke på undervisning eller samlarvärde, får det tas om hand och överlåtas till naturvetenskapliga centralmuseet, något annat naturvetenskapligt museum eller en motsvarande inrättning eller högskola eller, med tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen, till någon annan än de här nämnda. (22.12.2009/1587)

Vad denna paragraf stadgar gäller inte de djurarter som avses i 49 §.

41 §

Fridlysta djur som påträffas i hjälplöst tillstånd

Ett fridlyst djur som påträffas sjukt, skadat eller annars i hjälplöst tillstånd skall i mån av möjlighet ges hjälp. Djuret kan tas om hand för transport till vård och för tillfällig vård. I övrigt skall djurskyddslagen iakttas.

42 §

Fridlysning av växtarter

Om existensen av en vild växtart blir hotad, eller om fridlysning av någon annan anledning visar sig behövlig, kan en sådan art fridlysas genom förordning i hela landet eller i en del av landet.

Det är förbjudet att plocka, samla eller klippa av en fridlyst växt eller en del av den, att ta den med roten eller att förstöra den. Detsamma gäller i tillämpliga delar fridlysta växters frön.

43 §

Begränsning av spridningen av arter av främmande ursprung

En djurart av främmande ursprung, om vilken inte stadgas i jaktlagen eller i lagen om fiske, får inte släppas ut i naturen, om det finns anledning att befara att detta kan ge upphov till ett permanent bestånd.

Växtarter av vilka det inte finns vilt levande permanenta bestånd i Finland får inte planteras eller sås utanför gårdar, åkrar, byggda områden eller andra områden som tagits i särskilt bruk, inte heller i naturliga vattendrag, om det finns anledning att befara att detta kan ge upphov till ett permanent bestånd. Detta gäller emellertid inte plantering eller sådd av träd inom skogsbruket.

Om det är känt att en växtart eller djurart av främmande ursprung lätt sprider sig i naturen och det finns grundad anledning att befara att den kan bli skadlig för hälsan eller bli till skada för våra ursprungliga arter, kan miljöministeriet meddela de föreskrifter som behövs för att begränsa artens spridning. I bekämpningen av djursjukdomar efterföljs stadganden i lagen om djursjukdomar.

44 § (30.5.1997/492)

Internationell handel med hotade arter

I fråga om import, export, återutförelse och transitering eller handel, saluföring, innehav i kommersiellt syfte, offentlig förevisning i kommersiellt syfte och transport till försäljning av individer av de växt- och djurarter eller delar eller avledningar därav som avses i rådets förordning (EG) nr 338/97 om skydd av vilda växter och djur genom reglering av handeln med dem gäller vad som stadgas i nämnda förordning.

Miljöministeriet är den förvaltningsmyndighet som avses i Europeiska gemenskapens i 1 mom. nämnda förordning. I ärenden som gäller beviljande av tillstånd och certifikat är dock Finlands miljöcentral den behöriga myndighet som förordningen avser. Den i förordningen avsedda vetenskapliga myndigheten är Helsingfors universitets Naturvetenskapliga centralmuseum.

Genom förordning av miljöministeriet meddelas vid behov närmare bestämmelser om verkställigheten av rådets i 1 mom. avsedda förordning. Ministeriet kan besluta att tilldela Naturvetenskapliga centralmuseet sakkunniguppgifter i anslutning till verkställigheten av rådets nämnda förordning. (24.6.2004/553)

Tullverket har i uppgift att övervaka att bestämmelserna i Europeiska gemenskapens förordningar iakttas vid import, export, återutförelse och transitering.

44 a § (30.5.1997/492)

Godkända gränsövergångsställen

Individer av sådana arter samt delar eller avledningar därav som avses i Europeiska gemenskapens i 44 § 1 mom. nämnda förordning som från länder utanför Europeiska gemenskapen (*tredje länder*) importeras till Finland eller från Finland exporteras till dem skall importeras och exporteras över godkända gränsövergångsställen, om inte något annat bestäms genom förordning. Tullmyndigheterna skall hänvisa export och import av individer av sådana arter som avses i Europeiska gemenskapens ovan avsedda förordning samt deras delar eller avledningar under tullens övervakning till godkända gräns- övergångsställen.

Genom förordning utfärdas de närmare bestämmelser om godkända gränsövergångsställen som Europeiska gemenskapens rättsordning förutsätter.

45 § (22.12.2009/1587)

Handel med fridlysta arter

Det är förbjudet att utan tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen importera, exportera, sälja, byta, saluföra eller byteshandla med individer eller delar eller avledningar av fridlysta växt- eller djurarter som inte hör till dem som avses i 44 §.

46 §

Hotade arter

Genom förordning kan stadgas att en sådan vild art vars naturliga fortlevnad i Finland är i fara förklaras hotad.

47 §

Skydd av platser där arter förekommer (29.5.2009/384)

Genom förordning kan stadgas att en sådan hotad art som uppenbart hotas av utrotning åtnjuter särskilt skydd. Miljöministeriet skall vid behov utarbeta program för att återuppliva beståndet eller bestånden av arter som kräver särskilt skydd.

Det är förbjudet att förstöra eller försämra förekomstplatser som är viktiga för att en art som kräver särskilt skydd skall kunna fortleva.

Ett förbud som avses i 2 mom. träder i kraft när närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om gränserna för den plats där en art som kräver särskilt skydd förekommer och delgivit området ägare och innehavare beslutet. Förbudet meddelas efter anslag och det ska kungöras på kommunens anslagstavla på det sätt som föreskrivs i lagen om offentliga kungörelser. Beslutet är i kraft trots eventuella besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat. (22.12.2009/1587)

Om upphävning av skyddet av platsen där en art som kräver speciellt skydd förekommer gäller vad 30 § 3 mom. stadgar om hävning av skyddet av ett område som hör till en skyddad naturtyp.

Det är förbjudet att förstöra eller försämra förekomstplatser som är av betydelse för att en gynnsam skyddsnivå ska uppnås eller bibehållas för de arter som avses i 5 a § 1 mom. 2 punkten. På ikraftträdande och upphävning av förbud tillämpas 3 och 4 mom. i denna paragraf. (29.5.2009/384)

48 §

Undantag från fridlysningsbestämmelserna

Vad 39 § och 42 § 2 mom. stadgar hindrar inte att marken används för jordbruk eller skogsbruk eller byggande, inte heller ändamålsenlig användning av en byggnad eller anordning. Då skall det emellertid undvikas att fridlysta djur och växter skadas eller störs, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan bevilja undantag från fridlysningsbestämmelserna i 39, 42 och 47 §, så länge en gynnsam skyddsnivå för arten bibehålls. Om ansökan gäller hela landet, beviljas undantaget av miljöministeriet. Till ett beslut om undantag kan behövliga villkor fogas. (22.12.2009/1587)

Denna paragraf gäller inte de växt- och djurarter som avses i 49 §.

49 § (22.12.2009/1587)

Europeiska gemenskapens specialbestämmelser om artskydd

Det är förbjudet att förstöra och försämra platser där individer av de djurarter som nämns i bilaga IV (a) till habitatdirektivet förökar sig och rastar.

Det är förbjudet att inneha, transportera, sälja och byta samt att saluföra och byteshandla med individer av de djurarter som nämns i bilaga IV (a) till habitatdirektivet förutom det vilt och de icke fredade djur som avses i 5 § i jaktlagen. Förbuden gäller även de växter samt de växtarter som avses i bilaga IV (b) samt delar eller avledningar av dem. Detsamma gäller de fåglar som nämns i artikel 1 i fågeldirektivet, med de undantag som följer av artikel 6.2 och 6.3 i direktivet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan i enstaka fall ge tillstånd att avvika från förbudet i 1 mom. samt till den del som berör djur- och växtarter i 2 mom. från förbuden i 39 §, 42 § 2 mom. samt 47 § 2 och 5 mom. på de grunder som nämns i artikel 16.1 i habitatdirektivet. När det gäller fåglar som avses i artikel 1 i fågeldirektivet kan undantag på motsvarande sätt beviljas på de grunder som nämns i artikel 9 i fågeldirektivet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan i enstaka fall bevilja undantag från ett förbud i 2 mom. på de grunder som nämns i artikel 16.1 i habitatdirektivet. När det gäller de fåglar som avses i artikel 1 i fågeldirektivet kan undantag på motsvarande sätt beviljas på de grunder som nämns i artikel 9 i fågeldirektivet.

7 kap

Förverkligande av naturskyddet

50 §

Genomförande av naturskyddsprogram

Miljöministeriet skall utan dröjsmål börja genomföra godkända naturskyddsprogram. Då ordningsföljden för genomförandet övervägs skall betydelsen av de värden som skall skyddas och de faktorer som hotar dem beaktas så långt som möjligt.

Det sätt på vilket ett område skyddas skall anpassas till syftet med skyddet. Skyddet skall så långt som möjligt genomföras med frivilliga medel.

Miljöministeriet kan besluta att till vissa delar avstå från att genomföra ett naturskyddsprogram, om områdets naturvärden har minskat väsentligt, om detta inte påtagligt äventyrar syftet med skyddet, eller om programmet hindrar att ett projekt som är nödvändigt med tanke på ett viktigt allmänt intresse genomförs.

51 §

Ägarens rätt att kräva inlösnings

När fyra år har gått sedan ett beslut att godkänna ett naturskyddsprogram fattades och beslutet har vunnit laga kraft har ägaren till ett område som ingår i programmet rätt att kräva att området inlöses, om programmet inte har genomförts i detta område eller överenskommelse om saken inte har träffats.

Inlösningsansökan inlämnas genom en ansökan hos lantmäteribyrån om förordnande om inlösningsförrättning.

52 §

Statens inlösningsrätt

För att inrätta ett naturskyddsområde eller för att på något annat sätt förverkliga det skydd som avses i denna lag har statsrådet rätt att lösa in fast egendom och särskilda rättigheter i den ordning som lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77) stadgar.

Beslut om inlösningsstillstånd kan dock i enlighet med bestämmelserna i 1 mom. fattas av miljöministeriet, om det är fråga om ett område som ingår i ett naturskyddsprogram som har vunnit laga kraft, eller som ingår i eller enligt ett lagakraftvunnet förslag av statsrådet hör till ett område som enligt denna lag avses ingå i nätverket Natura 2000, eller om nyttjanderätten till ett sådant område. Detsamma gäller ett område vars gränser i ringa utsträckning avviker från vad som anges i naturskyddsprogrammet eller från ett ovan avsett område inom nätverket Natura 2000, under förutsättning att naturvärden eller något annat allmänt intresse kräver inlösnings. (24.6.2004/553)

Innan en inlösnings som avses i 1 eller 2 mom. företas skall underhandlingar föras med ägaren, om detta är möjligt utan avsevärda svårigheter.

53 §

Statens ersättningsskyldighet

Om ett beslut som har fattats med stöd av 29 eller 47 § eller ett i 49 § 1 mom. föreskrivet förbud åsamkar fastighetsägaren eller innehavaren av en särskild rättighet betydelsefull olägenhet, har han rätt att av staten få full ersättning för denna. Ersättningsskyldighet uppkommer inte förrän ägaren med stöd av 31 §, 48 § 2 mom. eller 49 § 3 mom. har ansökt om tillstånd att få avvika från förbudet och ansökan har avslagits. Om det är uppenbart att förutsättningar för beviljande av tillstånd saknas kan förrättningen för att bestämma ersättningen inledas utan tillståndsansökan. (24.6.2004/553)

Om närings-, trafik- och miljöcentralen med stöd av 24 § 3 mom. har fattat beslut om att inrätta ett naturskyddsområde och beslutet åsamkar fastighetsägaren betydelsefull olägenhet, är staten när ägaren så kräver skyldig att betala ersättning för olägenheten. (22.12.2009/1587)

Om överenskommelse inte har kunnat nås om ersättning eller andra alternativa sätt att genomföra skyddet, kan en ansökan om förrättning för att fastställa de ersättningar som avses i 1, 2 och 5 mom. göras hos den behöriga lantmäteribrån. När ersättningen fastställs skall lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter iakttas. På ersättning för inskränkningar i rätten att nyttja ett område skall betalas ränta enligt 95 § 1 mom. i nämnda lag från den dag då områdets ägare hos lantmäteribrån har ansökt om förordnande om ersättningsförrättning. (24.6.2004/553)

Om det inte går att på förhand på ett tillförlitligt sätt bedöma om den betydelsefulla olägenhet ett förbud enligt 49 § 1 mom. förorsakar kommer att vara bestående, kan ersättningen, beroende på art, fastställas för högst tio år. Därefter skall ersättningen fastställas för bestående olägenhet, om det är sannolikt att en föröknings- eller rastplats är permanent. (24.6.2004/553)

Om ett beslut i ett tillståndsärende som fattats med stöd av 66 § 1 mom. begränsar användningen av fastigheten så att detta för områdets ägare eller innehavaren av särskilda rättigheter har de följdverkningar som avses i 1 mom., och om det inte hade funnits andra

hinder för att bevilja tillståndet, är staten skyldig att ersätta olägenheten om detta yrkas. Rätt till ersättning föreligger dock inte när olägenheten

- 1) orsakas av att ett tillstånd enligt vattenlagen (587/2011) vägras, (27.5.2011/594)
- 2) orsakas av att ett tillstånd enligt miljöskyddslagen (86/2000) vägras, (27.5.2011/594)
- 3) uppstår på grund av avgörandet av ett ärende som gäller malmletningstillstånd, gruvtillstånd eller guldvaskningstillstånd enligt gruvlagen (621/2011), (10.6.2011/627)
- 4) orsakas av att ett inlösningstillstånd enligt lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter förvägras, eller
- 5) åsamkas staten, kommunen eller en samkommun.

(26.3.1999/371)

I fråga om ersättning för olägenhet som orsakas av att ett tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller marktäktslagen (555/1981) vägras föreskrivs särskilt. I 11 § i skogslagen bestäms det hur den särskilda förpliktelse enligt 10 § i skogslagen som gäller användningen av skogarna ska göras skälig. (27.5.2011/594)

54 § (22.12.2009/1587)

Periodisering av ersättningen

En ersättning som bestäms enligt 53 § kan då närings-, trafik- och miljöcentralen så kräver betalas i högst fyra årliga poster.

På betalningsposterna ska betalas den ränta som avses i 53 § 3 mom. för tiden efter att den första ersättningsposten betalats.

8 kap

Åtgärdsförbud, tvångsmedel och straff

55 § (22.12.2009/1587)

Tillfälligt åtgärdsförbud

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan för högst två år förbjuda sådan användning av ett i 10 § 2 mom. avsett område som kan äventyra syftet med skyddet av området. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om skyddet senare förfaller och områdets ägare har åsamkats betydelsefull olägenhet av åtgärdsförbudet, har han rätt att av staten få ersättning för detta. Detsamma gäller om ett naturskyddsprogram med stöd av 50 § 3 mom. inte genomförs.

Beslut om ersättning fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen på ansökan.

56 §

Åtgärdsförbud i områden där inlösning har anhängiggjorts

Om tillstånd till inlösning av ett område eller av en särskild rättighet har beviljats med stöd av 52 §, får sådana åtgärder inte vidtas i området som kan äventyra inlösningens syfte. Detta förbud är i kraft från det att beslutet om inlösning har delgivits områdets ägare eller innehavare. (24.6.2004/553)

2 mom. har upphävts genom L 24.6.2004/553. (24.6.2004/553)

57 § (22.12.2009/1587)

Tvångsmedel

Den som underlåter att följa denna lag eller de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller vidtar åtgärder som strider mot dem kan av närings-, trafik- och miljöcentralen förbjudas att fortsätta eller upprepa gärningen eller underlåtelsen och vid vite eller hot om avbrytande förpliktas att inom utsatt tid avhjälpa det rättsstridiga tillståndet eller att fullgöra vad han har underlåtit, eller hotas med att behövliga åtgärder kommer att vidtas på hans bekostnad. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut ska iakttas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Den som åsamkats olägenhet har rätt att göra ett ärende som avses i 1 mom. anhängigt vid närings-, trafik- och miljöcentralen, om hans avsikt med anhängiggörandet är att förhindra att naturen förstörs eller att naturvärden försämras på ett sätt som inte är av ringa betydelse. Samma rätt tillkommer en registrerad sammanslutning som avses i 61 § 3 mom. inom sitt verksamhetsområde samt kommunen.

I ärenden som gäller vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrott ska i övrigt viteslagen (1113/1990) iakttas.

57 a § (22.12.2009/1587)

Förebyggande och avhjälpan av naturskador

Om en fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesverksamhet eller som i praktiken beslutar om sådan verksamhet (*verksamhetsutövare*) uppsåtligt eller av oaktsamhet genom en åtgärd som strider mot denna lag eller mot bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den eller genom en försummelse förorsakar en naturskada eller ett överhängande hot för en naturskada, ska verksamhetsutövaren utan dröjsmål underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om naturskadan eller det överhängande hotet för en naturskada och vidta behövliga åtgärder för att förebygga negativa effekter eller begränsa dem så att de blir så små som möjligt.

Efter att ha fått kännedom om naturskadan eller det överhängande hotet för en naturskada ska närings-, trafik- och miljöcentralen, utöver vad som bestäms i 57 §, ålägga den verksamhetsutövaren som orsakat olägenheten att vid behov vidta åtgärder för att förebygga negativa effekter eller begränsa dem så att de blir så små som möjligt, samt ålägga verksamhetsutövaren att vidta hjälpåtgärder enligt lagen om avhjälpan av vissa miljöskador (383/2009). Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förena åläggandet med vite eller med hot

om att den åtgärd som inte vidtagits utförs på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts. I 57 § 2 mom. i denna lag bestäms om rätt att anhängiggöra ärenden.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna få de uppgifter av verksamhetsutövaren som är nödvändiga för att förebygga eller avhjälpa naturskador eller förebygga riskerna för sådana.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte på naturskador vars förebyggande och avhjälpande regleras i miljöskyddslagen, vattenlagen eller gentekniklagen (377/1995). (27.5.2011/594)

58 §

Straff

Om straff för miljöförstöring eller för naturskyddsbrott som strider mot denna lag stadgas i 48 kap. 1-5 §§ strafflagen.

Den som avsiktligt eller av oaktsamhet

1) bryter mot stadganden eller bestämmelser som för att skydda naturen utfärdats i denna lag eller med stöd av den, eller som köper eller tar emot något som erhållits genom brott mot ett sådant stadgande eller en sådan bestämmelse,

2) tar i besittning, överlåter, i kommersiellt syfte offentligt förevisar, säljer, håller till salu, erbjuder eller transporterar för försäljning, importerar eller exporterar ett djur eller en växt eller en del eller avledning därav i strid med 40 eller 45 § eller 49 § 2 och 4 mom., eller som

3) importerar, exporterar eller genom finländskt område transiterar ett djur eller en växt eller en del eller avledning därav som avses i Europeiska gemenskapens i 44 § 1 mom. avsedda förordning, utan det tillstånd eller certifikat som krävs i nämnda förordning, eller som underlåter att uppfylla villkoren i detta tillstånd eller certifikat, eller (30.5.1997/492)

4) från tredje land importerar eller till tredje land exporterar ett djur eller en växt eller en del eller avledning därav som avses i Europeiska gemenskapens i 44 § 1 mom. avsedda förordning, över ett annat än ett enligt denna lag godkänt gränsövergångsställe, eller underlåter att göra den i nämnda förordning avsedda importanmälan, eller (30.5.1997/492)

5) köper, erbjuder sig att köpa, förvärvar för kommersiella ändamål, offentligt förevisar i kommersiellt syfte, använder i vinstsyfte, säljer, innehar för försäljning, saluför eller transporterar för försäljning ett sådant djur eller en sådan växt eller en del eller avledning därav som avses i bilaga A eller B till Europeiska gemenskapens i 44 § 1 mom. avsedda förordning i strid med artikel 8 i förordningen,

skall, om inte gärningen skall bestraffas som naturskyddsbrott, för *naturskyddsförseelse* dömas till böter.

(10.12.2010/1074)

För naturskyddsförseelse döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet utan laglig rätt förstör eller försämrar platser där individer av de djurarter som nämns i bilaga 4 a till habitatdirektivet förökar sig och rastar. (24.6.2004/553)

59 § (26.10.2001/878)

Förverkandepåföljd

Den som har gjort sig skyldig till en gärning som avses i 58 § skall dömas att till staten förverka föremålet för brottet. Dessutom skall det värde som ett fridlyst djur eller en fridlyst växt har som representant för sin art dömas förverkat. Miljöministeriet fastställer riktgivande värden för fridlysta djur och växter. I övrigt skall 10 kap. 1–4 och 6–11 § strafflagen (39/1889) iaktas i tillämpliga delar.

60 §

Rätt till omhändertagande

En vakt anställd av den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av ett naturskyddsområde och, i fråga om naturskyddsområden som ägs av någon annan än ett offentligrättsligt samfund även områdets ägare, har rätt att omhänderta jakt-, insamlings- eller andra redskap som använts eller som uppenbarligen är avsedda att användas i strid med de stadganden eller bestämmelser som skall iaktas i naturskyddsområdet. Samma rätt till omhändertagande gäller djur som olovligen fångats eller växter som olovligen tagits i ett naturskyddsområde samt allt annat sådant som det är förbjudet att ta eller använda i ett naturskyddsområde.

60 a § (15.7.2005/591)

Gränsbevakningsväsendets tillsynsuppgifter

Gränsbevakningsväsendet deltar i tillsynen över att denna lag iaktas på naturskyddsområden.

9 kap

Ändringssökande

61 §

Besvär

Besvär över ett beslut av statsrådet eller ministeriet får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär får anföras på den grunden att beslutet strider mot lag.

Besvär över ett beslut av Forststyrelsen, Finlands miljöcentral, Skogsforskningsinstitutet eller en närings-, trafik- och miljöcentral samt över ett beslut som en kommunal myndighet fattat med stöd av 26 och 28 § får anföras hos förvaltningsdomstolen. Den behöriga förvaltningsdomstolen bestäms enligt 12 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996), dock så att den behöriga förvaltningsdomstolen vid besvär över beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av det ifrågasvarande området ligger. (22.12.2009/1587)

Besvär rätt tillkommer den vars rätt eller fördel saken kan röra. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning tillkommer besvär rätt även kommunen i fråga. I andra ärenden än sådana som gäller ersättning samt undantagslov som avses i 31 § och 48 § 2 mom. tillkommer besvär rätt även sådana registrerade lokala och regionala sammanslutningar vars syfte är att främja naturvården eller miljövården. I fråga om statsrådsbeslut om godkännande av ett naturskyddsprogram tillkommer besvär rätt också riksomfattande sammanslutningar av det slag som nämnts samt riksomfattande sammanslutningar som bevakar markägarnas intressen.

Beträffande besvär gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen.

62 § (22.12.2009/1587)

Besvär över förvaltningsdomstolens beslut

Besvär över beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med stöd av denna lag får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

I fråga om besvär rätten gäller 61 § 3 mom. Om förvaltningsdomstolen har ändrat eller upphävt en myndighets beslut, har dock även den myndighet som fattat beslutet besvär rätt.

63 § (22.12.2009/1587)

Besvär över beslut enligt annan lag

Utöver vad som särskilt föreskrivs om sökande av ändring har närings-, trafik- och miljöcentralen rätt att besvara sig över ett sådant beslut enligt någon annan lag som gäller beviljande av tillstånd eller godkännande av en plan, när besvär s grunden är att beslutet strider mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

10 kap

Särskilda stadganden om Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000

64 §

Nätverket Natura 2000

Till Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000 hör i Finland

1) de fågelskyddsområden som anmälts till Europeiska gemenskapens kommission på grundval av fågeldirektivet och

2) de områden som kommissionen eller rådet på grundval av habitatdirektivet har godkänt som områden av gemenskapsintresse.

Vad 8 § stadgar om utarbetande och godkännande av naturskyddsprogram skall i tillämpliga delar iaktas då förslag utarbetas om områden som skall införlivas i Natura 2000. Parterna hörs dock genom att förslaget kungörs på kommunens anslagstavla på det sätt som stadgas i lagen om offentliga kungörelser. Dessutom skall kungörelsen offentliggöras i tillräckligt god tid genom annonsering i minst en tidning med allmän spridning på orten.

Kungörelsekostnaderna betalas av statens medel. Uppgifter om förslaget skall under kungörelsetiden finnas tillgängliga i kommunen.

Om rätten att anföra besvär över statsrådets beslut gäller på motsvarande sätt 61 § 1, 3 och 4 mom. (30.5.1997/492)

65 § (22.12.2009/1587)

Bedömning av projekt och planer

Om ett projekt eller en plan antingen i sig eller i samverkan med andra projekt eller planer sannolikt betydligt försämrar de naturvärden i ett område som statsrådet föreslagit för nätverket Natura 2000 eller som redan införlivats i nätverket, för vars skydd området har införlivats eller avses bli införlivat i nätverket Natura 2000, ska den som genomför projektet eller gör upp planen på behörigt sätt bedöma dessa konsekvenser. Detsamma gäller ett sådant projekt eller en sådan plan utanför området som sannolikt har betydande skadliga verkningar som når området. Den ovan avsedda bedömningen av verkningarna kan också utföras som en del av det bedömningsförfarande som avses i 2 kap. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994).

Den myndighet som beviljar tillståndet eller godkänner planen ska se till att den bedömning som avses i 1 mom. har gjorts. Myndigheten ska därefter begära utlåtande därom av närings-, trafik- och miljöcentralen och av den som förvaltar naturskyddsområdet. Om närings-, trafik- och miljöcentralen själv genomför projektet, ges utlåtandet i stället av miljöministeriet. Utlåtande ska ges utan dröjsmål och senast inom sex månader.

En myndighet som på grundval av anmälningsskyldighet som bestämts i lag eller förordning har fått anmälan om ett projekt eller en plan som avses i 1 mom. ska inom ramen för sina befogenheter vidta åtgärder för att avbryta genomförandet av projektet eller planen tills den bedömning som avses i 1 mom. har gjorts och de utlåtanden som avses i 2 mom. inhämtats. Myndigheten ska också underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om saken i så god tid att centralen hinner vidta motsvarande åtgärder.

66 §

Beviljande av tillstånd samt godkännande och fastställande av planer

En myndighet får inte bevilja tillstånd att genomföra ett projekt eller godkänna eller fastställa en plan, om bedömnings- och utlåtandeförfarandet enligt 65 § 1 och 2 mom. visar att projektet eller planen betydligt försämrar de naturvärden för vilkas skydd området införlivats eller avses bli införlivat i nätverket Natura 2000. (26.3.1999/371)

Utan hinder av 1 mom. får tillståndet dock beviljas eller planen godkännas eller fastställas, om statsrådets allmänna sammanträde beslutar att projektet eller planen skall genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning.

Om det i området finns en sådan prioriterad naturtyp som avses i bilaga I till habitatdirektivet eller en sådan prioriterad art som avses i bilaga II till direktivet, är en ytterligare förutsättning att det finns skäl till beslutet på grund av mycket viktiga gynnsamma verkningar på människans hälsa, på den allmänna säkerheten eller på miljön någon annanstans eller att det

finns något annat tvingande skäl som är betingat av ett ytterst viktigt allmänt intresse och som kräver att tillståndet beviljas eller planen godkänns eller fastställs. I det sistnämnda fallet skall kommissionens utlåtande inhämtas.

67 §

Specialfall

Vad 65 och 66 §§ stadgar gäller på motsvarande sätt områden i fråga om vilka kommissionen har meddelat att den kommer att inleda underhandlingar om deras införlivning i nätverket Natura 2000.

Om kommissionen inte godkänner ett område som statsrådet föreslagit för Natura 2000, eller om rådet beslutar att inte införliva i Natura 2000 ett område om vilket underhandlingar förts, upphör tillämpningen av 65 och 66 §§. Då skall på motsvarande sätt iaktas 55 § 2 mom.

68 §

Förverkligande av nätverket Natura 2000

Områden som införlivats i nätverket Natura 2000 skall så snabbt som möjligt och senast inom sex år efter att kommissionen eller rådet har godkänt området som ett område av gemenskapsintresse skyddas på ett sätt som motsvarar syftet med skyddet. I de fågelskyddsområden som avses i 64 § 1 mom. 1 punkten skall skyddet dock genomföras utan dröjsmål sedan området har anmälts till kommissionen.

69 §

Hävning av skyddet och ersättning för försämring av nätverket

Skyddet enligt detta kapitel av ett område som införlivats i Natura 2000 kan hävas eller fridlysningsbestämmelserna för området lindras endast under de förutsättningar som nämns i 65 § 1 och 2 mom. samt 66 § 2 och 3 mom.

Om skyddet av ett område som införlivats i Natura 2000 hävs, om fridlysningsbestämmelserna för området lindras eller om en myndighet med stöd av 66 § 2 eller 3 mom. har beviljat ett tillstånd eller godkänt eller fastställt en plan, och om detta leder till att nätverket blir mindre sammanhängande eller att naturvärdena försämras, skall miljöministeriet omedelbart vidta åtgärder för att kompensera detta.

11 kap

Särskilda stadganden

70 § (29.5.2009/384)

Avgiftsfria beslut

Beslut om naturskyddsområden, landskapsvårdsområden och naturminnesmärken som har meddelats med stöd av denna lag samt beslut som har meddelats med stöd av 30 § 1 mom. samt 47 § 3 och 5 mom. är avgiftsfria.

71 §

Servitut och motsvarande rättigheter

Denna lag eller de beslut som fattas med stöd av den begränsar inte nyttjande av en sådan rättighet som innan fridlysningsbestämmelserna trädde i kraft gällt naturskyddsområdet i form av servitut, arrenderätt eller annan motsvarande rättighet. En sådan rättighet kan dock inlösas till staten.

72 §

Organisationer som skall jämföras med myndigheter

Vad denna lag stadgar om myndigheter gäller också andra sammanslutningar och organ som med stöd av befogenheter som tilldelats dem i lag utövar offentlig makt.

72 a § (22.12.2009/1587)

Förfarande vid anmälan om flygekorrar

När närings-, trafik- och miljöcentralen har fått en anmälan enligt 14 b § i skogslagen från skogscentralen ska den vidta åtgärder för att bestämma läget för en föröknings- eller rastplats för flygekorrar och villkoren för tillåten skogsbehandling. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska ge sitt beslut i ärendet utan dröjsmål efter att anmälan har inkommit från skogscentralen.

73 §

Särskilt stadgande om nätverket av skyddsområden i Östersjöns kust- och havsområden

Vad 64 § 2 mom. stadgar om utarbetande och godkännande av nätverket Natura 2000 gäller på motsvarande sätt då förslag ställs om områden som skall införlivas i det nätverk av skyddsområden som baserar sig på konventionen om skydd av Östersjöområdet marina miljö (FördrS 12/80). Om besvärsmålen gäller på motsvarande sätt 64 § 3 mom.

74 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

12 kap

Ikraftträdelsestadganden

75 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997. Lagens 64 § 2 mom. kan dock tillämpas redan innan lagen träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

76 §

Övergångsstadganden

Genom denna lag upphävs lagen den 23 februari 1923 om naturskydd (71/23) jämte ändringar. När det i andra lagar ingår en hänvisning till den upphävda lagen om naturskydd gäller hänvisningen denna lag efter att den har trätt i kraft.

Författningar och beslut som gäller inrättande av naturskyddsområden som inrättats innan denna lag träder i kraft förblir gällande. Även de fridlysningsstadganden och fridlysningsbestämmelser som utfärdats med stöd av dem förblir gällande, såvida de inte ändras eller upphävs särskilt.

Följande författningar och beslut som utfärdats med stöd av lagen om naturskydd förblir gällande, såvida de inte ersätts av naturvårdsförordningen:

- 1) förordningen om fridlysning av vissa växter (450/92),
- 2) förordningen om fridlysning av vissa djurarter (483/94),
- 3) förordningen om förvärv, besittning och vård av naturskyddsområden (296/96),
- 4) statsrådets beslut om särskilt skyddade arter (519/89),
- 5) miljöministeriets beslut om riktgivande värden på fridlysta djur och växter (1209/95), och
- 6) miljöministeriets beslut om de regionala miljöcentralernas uppgifter vid förvärv av naturskyddsområden (298/96).

Ett sådant område som staten förvärvat för naturskyddsändamål innan lagen träder i kraft och som gränsar till en fastighet som ombildats till naturskyddsområde anses höra till naturskyddsområdet från det att en anteckning om saken har gjorts i fastighetsregistret. I fråga om fastighetsbildningen för ett sådant område gäller fastighetsbildningslagen.

Se NaturvårdsF 160/1997, varmed ovan i punkterna 1-4 nämnda författningar har upphävts.

77 §

Tillämpning av stadgandena på tidigare skyddsprogram och skyddsbeslut

Vad 24 § 3 mom. och 52 § 2 mom. stadgar om naturskyddsprogram tillämpas också på följande skyddsprogram eller skyddsbeslut som statsrådet har godkänt innan denna lag träder i kraft:

- 1) programmet för utvecklande av nationalparks- och naturparksnätet (24.2.1978, kompletterat 2.4.1980, 19.12.1985 och 16.6.1988),
- 2) basprogrammet för myrskydd (19.4.1979 och 26.3.1981),
- 3) programmet för skydd av fågelrika insjöar och havsvikar (3.6.1982),

- 4) lundskyddsprogrammet (13.4.1989),
- 5) skyddsprogrammet för Mickelsörarna (24.8.1989),
- 6) strandskyddsprogrammet (20.12.1990),
- 7) skyddsprogrammet för gamla skogar (27.6.1996).

Statsrådet skall vid behov revidera de skyddsprogram och skyddsbeslut som avses i 1 mom.

RP 79/1996, MiUB 8/1996, RSv 214/1996, Rådets direktiv 79/409/EEG; EGT nr L 103, 25.4.1979, s 1, sådant det lyder just, EGT spec. utg. 1994 15(02), s. 161 och ändr. kommissionens direktiv 85/411/EEG; EGT spec. utg. 1994, 15(07), s. 61 och 91/244/EEG; EGT spec. utg. 1994, 15(10), s. 78., Rådets direktiv 92/43/EEG; EGT nr L 206, 22.7.1992, s. 7 sådant det lyder just. EGT spec. utg. 1994, 15(11), s. 114.

Ikraftträdelsestadganden:

30.5.1997/492:

Denna lag träder i kraft den 4 juni 1997.

RP 80/1997, MiUB 4/1997, RSv 62/1997, Rådets förordning (EG) nr 338/97; EGT nr L 61, 3.3.1997, s. 1

5.2.1999/144:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

RP 101/1998, MiUB 6/1998, RSv 248/1998

26.3.1999/371:

Denna lag träder i kraft den 1 april 1999.

RP 236/1998, MiUB 9/1998, RSv 264/1998, Rådets direktiv 92/43/EEG; EGT nr L 206, 22.7.1992, s. 7

26.10.2001/878:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

RP 80/2000, LaUB 14/2001, RSv 94/2001

24.6.2004/553:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

RP 76/2003, MiUB 6/2004, StoUB 2/2004, RSv 50/2004, Rådets direktiv 79/409/EEG; EGT nr L 103, 25.4.1979, s. 1, sådant det lyder just. EGT spec. utg. 1994, 15(02), s. 161 och ändr. kommissionens direktiv 91/244/EEG; EGT spec. utg. 1994, 15(10), s. 78., Rådets direktiv

92/43/EEG; EGT nr L 206, 22.7.1992, s. 7 sådant det lyder just. EGT spec. utg. 1994, 15(11), s. 114.

26.11.2004/1069:

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2005.

Fridlysningsbestämmelserna för de naturskyddsområden som Forststyrelsen inrättat med stöd av det 17 § 1 mom. som gällde vid lagens ikraftträdande skall alltjämt gälla.

RP 53/2004, UtUB 11/2004, RSv 126/2004

23.6.2005/506:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

RP 17/2004, KoUB 9/2005, RSv 48/2005

15.7.2005/591:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2005.

RP 6/2005, FuUB 12/2005, RSv 92/2005

29.5.2009/384:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

RP 228/2008, MiUB 3/2009, RSv 48/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 35/2004/EG (32004L0035); EGT nr L143, 30.4.2004, s. 56

22.12.2009/1587:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 161/2009, FvUB 18/2009, RSv 205/2009

10.12.2010/1074:

Denna lag träder i kraft den 25 december 2010.

RP 157/2010, LaUB 19/2010, RSv 173/2010

21.1.2011/58:

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2011.

RP 99/2009, MiUB 11/2010, RSv 227/2010

27.5.2011/594:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

RP 277/2009, MiUB 22/2010, RSv 355/2010

10.6.2011/627:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

RP 273/2009, EkUB 49/2010, GrUU 32/2010, MiUU 7/2010, StoUB 2/2010, RSv 349/2010